

Sygn. akt VIII U 1135/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2016 r. w Gliwicach

sprawy K. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o umorzenie składek

na skutek odwołania K. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16 czerwca 2015 r. **nr** RED- (...)

1. oddala odwołanie;
2. odstępuje od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1135/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił K. H. umorzenia należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres: od kwietnia 2006 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 27.232,47 zł;
- na Fundusz Pracy za okres od kwietnia 2006 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 2.444,11 zł

Podstawą odmowy umorzenia składek było niespełnienie przesłanek z art. 1 ust. 10 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. 2012 rok, poz. 1551). Płatnik w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia nie spłacił składek niepodlegających umorzeniu.

J. J. w odwołaniu zaskarżył w całości decyzję i wskazał, że organ rentowy nie poinformował go o jakimkolwiek zadłużeniu, które nie podlegało umorzeniu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. H. w dniu 23 grudnia 2013 roku złożył wniosek o umorzenie składek na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Wniósł o umorzenie w całości zadłużenia za okres objęty ustawą. Dnia 19 lutego 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wydał decyzję, w której stwierdził że według stanu na dzień 23 grudnia 2013 roku umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 61.733,14 zł, na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 27.232,47 zł i na Fundusz Pracy w kwocie 2.444,11 zł. Wskazano miesiące za które składki mogą ulec umorzeniu. W pkt 2 decyzji wskazano, że warunkiem umorzenia wyżej wymienionych należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się w niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 roku w o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Decyzja została odebrana osobiście przez odwołującego w dniu 12 marca 2014 roku. Po upływie miesiąca stała się decyzją prawomocną tj. 13 marca 2015 roku.

Decyzją z dnia 16 czerwca 2015 roku organ rentowy odmówił umorzenia należności z tytułu składek wymienionych w decyzji z dnia 19 lutego 2014 roku wskazując, że w okresie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji płatnik nie uregulował należności z tytułu składek nie podlegających umorzeniu, jak i przedmiotowe należności nie zostały rozłożone na raty.

W toku postępowania sądowego ubezpieczony wskazał, że po otrzymaniu decyzji warunkowej o umorzeniu składek uznał, że nie posiada żadnych zaległości ponieważ przy obliczaniu składek korzysta z usług biura rachunkowego i wszystkie składki są opłacone. Po otrzymaniu zaskarżonej decyzji z 16 czerwca 2015 roku próbował ustalić w ZUS Inspektorat w G. jakie zadłużenie na nim ciąży. Został jednak odesłany do (...) Oddział w Z.. Tam także nie udzielono mu informacji o rodzaju i wysokości zadłużenia. Otrzymał jedynie wskazanie, że powinien się odwołać aby czegoś się dowiedzieć. Ubezpieczony na dzień 17 grudnia 2015 roku posiadał zadłużenie nie podlegające umorzeniu:

- 28,88 zł – składka na Fundusz Pracy za lipiec 2005 roku + odsetki 29 zł;
- 0,08 zł – składka na Fundusz Pracy za luty 2010 roku;
- 1,24 zł – składka na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za luty 2010 roku;
- 573 zł - składka na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za marzec 2010 roku + odsetki 262 zł.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie akt organu rentowego, przesłuchania odwołującego (karta 63 a.s.). Dowodom tym dał wiarę.

Sąd zważył, co następuje: odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Płatnik K. H. złożył 23 grudnia 2013 roku wniosek o umorzenie na podstawie przepisów ustawy z 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 roku pozycja 1551). Organ rentowy w dniu 19 lutego 2014 roku wydał decyzję ustalającą jakie składki będą podlegały umorzeniu na dzień 23 grudnia 2013 roku. Były to składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy.

Organ rentowy informował o warunkach umorzenia składek wskazując, że warunkiem koniecznym pozytywnego załatwienia wniosku jest między innymi uregulowanie składek niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o warunkach umorzenia. Z ustalonego w stanu faktycznego wynika, że K. H. winien był uregulować należności niepodlegające umorzeniu do dnia 12 marca 2015 roku, a tego nie uczynił. Nie przedłożył również informacji z urzędu skarbowego o braku zaległości.

Warunki umorzenia należności z tytułu składek określone są w art. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. 2012r., poz. 1551) zgodnie z którym:

Art. 1. 1. Na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

2. W przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, wniosek o umorzenie składa płatnik składek.

3. W przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust. 2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust. 1.

4. Wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

5. Jeżeli decyzję o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym lub decyzję o wysokości zadłużenia z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, o których mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyda po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się tej decyzji, chyba że termin określony w ust. 4 jest dłuższy.

6. Umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

7. Umorzeniu podlegają również należności, o których mowa w ust. 1 i 6, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zostały rozłożone na raty i nie zostały opłacone do dnia złożenia wniosku o umorzenie. Należności te podlegają wyłączeniu z umowy o rozłożeniu należności z tytułu składek na raty. Warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po opłaceniu pozostałych należności objętych umową.

8. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

9. W przypadku prowadzenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo wszczęcia po dniu złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, postępowania w sprawie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu określonego w art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy wymienionej w ust. 1 w odniesieniu do osób zgłoszonych do tych ubezpieczeń przez osoby

prowadzące pozarolniczą działalność albo spółki, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, postępowanie, o którym mowa w ust. 8, ulega zawieszeniu do dnia uprawomocnienia się decyzji w sprawie podlegania tym ubezpieczeniom.

10. Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

11. Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8.

12. W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

13. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o:

1) umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, lub

2) odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12.

14. W okresie od dnia złożenia wniosku o umorzenie do dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 13, postępowanie egzekucyjne ulega zawieszeniu. Do postępowania egzekucyjnego nie stosuje się art. 823 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego

15. Bieg terminu przedawnienia należności, o których mowa w ust. 1, 6, 10 i 12, ulega zawieszeniu na okres od dnia złożenia wniosku o umorzenie do dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 13.

16. Od decyzji, o których, mowa w ust. 8 i 13, przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i na zasadach określonych w art. 83 ust. 2, 3 i 5-7 ustawy wymienionej w ust. 1.

17. Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezwłocznie przekazuje decyzję, o której mowa w ust. 13 pkt 1, dyrektorowi oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako organowi egzekucyjnemu, naczelnikowi urzędu skarbowego lub komornikowi sądowemu w celu wydania postanowienia o umorzeniu kosztów egzekucyjnych.

Należy przeanalizować warunki konieczne do umorzenia składek.

Pierwszym warunkiem jest złożenie wniosku o umorzenie nieopłaconych składek w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 28 lutego 2009 roku. Ten warunek K. H. spełnił.

Drugi warunek to złożenie wniosku w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy to jest do dnia 14 stycznia 2015 roku. Ten warunek również został spełniony.

Trzeci warunek to wydanie decyzji określającej warunki umorzenia przez organ rentowy. Taka decyzja została wydana w dniu 19 lutego 2014 roku. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 grudnia 2014 roku, zgodnie z którym „ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność wyraźnie przewiduje dwa

postępowania prowadzone przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji, a mianowicie postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności. Ustawa nie daje podstaw do wydania jednej decyzji o charakterze warunkowym. W decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej powinny zostać określone nie tylko kwoty należności z tytułu nieopłaconych składek i innych należności wymienionych w ust. 1 i 6, podlegające umorzeniu, ale również warunki umorzenia, o których mowa w przepisach ust. 10 - 12 art. 1 ustawy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązany jest w decyzji z art. 1 ust. 8 warunki te określić, tzn. skonkretyzować poprzez podanie kwot niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FP, FGŚP i (...) za okres od dnia 01.01.1999 r., do których opłacenia jest obowiązany wnioskodawca wraz z wszelkimi kosztami dodatkowymi wymienionymi w ustawie oraz poprzez wskazanie terminu, w jakim należności te podlegają spłacie.”

Decyzja z dnia 19 lutego 2014 roku nie zawierała informacji o składkach niepodlegających umorzeniu. Stała się decyzją prawomocną. Ma rację organ rentowy, że decyzja stała się decyzją istniejącą w obrocie prawnym.

Czwarty warunek to nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności bądź odmowie umorzenia należności niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku oraz należnych od tych składek opłaty prolongacyjnej, od z kosztów upomnienia, opłat dodatkowych. Odwołujący na dzień wydania decyzji posiadał zaległości na dzień wydania decyzji odmawiającej umorzenia składek.

Piątym warunkiem jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu składek bądź odmowie umorzenia składek kosztów egzekucyjnych naliczonych przez naczelnika urzędu skarbowego. Ubezpieczony stosownego zaświadczenia nie przedłożył.

Szósty warunek to spłata niepodlegających umorzeniu należności w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o warunkach umorzenia. Odwołujący twierdził, że w tym terminie nie posiadał wiedzy, że ma zaległości do spłacenia ponieważ organ rentowy nie poinformował go o tym. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w przytoczonym wyroku stwierdził, że skoro ubezpieczony nie był poinformowany w decyzji warunkowej o wysokości i rodzaju składek nie podlegających umorzeniu to termin 12 miesięcy nie rozpoczął biegu. Jednakże stwierdzić trzeba, że w niniejszej sprawie organ rentowy nie mógł w decyzji z dnia 19 lutego 2014 roku określić wysokości składek niepodlegających umorzeniu, bowiem odwołujący nadal prowadził działalność gospodarczą. Nawet w sytuacji określenia przez organ rentowy wysokości zaległości niepodlegającej umorzeniu, jej wysokość byłaby nieaktualna w dacie prawomocności decyzji. Organ rentowy mógł co najwyżej wskazać należności główne na dzień wydania decyzji bez określenia odsetek, opłat dodatkowych. Ich wysokość ustala się na dzień dokonania wpłaty.

Zdaniem Sądu, wiążący dla stron jest 12-miesięczny termin od daty prawomocności decyzji. Decyzja wywołuje skutki w niej przewidziane i termin zaczął biec. W przypadku wątpliwości co do wysokości należności płatnik winien był w zakreślonym ustawą terminie wezwać organ rentowy do określenia zobowiązania. Wówczas postępowanie abolicyjne ulec winno zawieszeniu do czasu wyjaśnienia spornej okoliczności, a co za tym idzie termin 12- miesięczny uległby przerwaniu (zawieszeniu). W niniejszej sprawie odwołujący w terminie zakreślonym ustawą i decyzją z dnia 19 lutego 2014 roku, nie podjął żadnych czynności zmierzających do ustalenia wysokości zobowiązania. Nie doszło do przerwania 12- miesięcznego terminu.

Jedynie łączne spełnienie wszystkich warunków opisanych w art. 1 daje podstawę do umorzenia należności na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku. Brak było podstaw do uwzględnienia odwołania, bowiem umorzenie składek jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy osoba nie posiada zaległości z tytułu składek niepodlegających umorzeniu. K. H. w zakreślonym terminie 12 miesięcy tj. do dnia 12 marca 2015 roku takie zaległości posiadał.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Powyższy przepis stanowi wyjątek od reguły ponoszenia kosztów procesu przez stronę przegrywającą. W postanowieniu z dnia 24 października 2013 roku, IV CZ 61/13, LEX nr 1389013 Sąd Najwyższy wskazał, że hipoteza przepisu art. 102 k.p.c. odwołująca się do występowania „wypadków

szczególnie uzasadnionych”, pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu. W sprawie wystąpiły szczególne okoliczności przemawiające za odstąpieniem od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego. K. H. prowadzi działalność gospodarczą, która przynosi mu miesięczny dochód w kwocie około 3.000 zł. Sam prowadzi gospodarstwo domowe. Ubezpieczony nie posiada wiedzy prawniczej, był pewien, że jeśli będzie posiadał jakieś zaległości ZUS wezwie go do zapłaty. Przeświadczenie ubezpieczonego w tym zakresie stanowi szczególną okoliczność w rozumieniu art. 102 k.p.c.

Wyrok wydano na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek